

VALLANAK A TÁRGYAK

A Tornyai János Múzeum 2005-ben ünnepelte fennállásának 100. évét. 2012-ben a Tornyai János Kulturális Városrehabilitációs Programnak köszönhetően új időszámítás kezdődik a múzeum életében. A múzeum épülete és környezete teljesen megújul, ezáltal egy új, modern szemléletű, látogatóbarát múzeumi élet megteremtésére nyílik lehetőség, azonban az átalakítások ideje alatt is zavartalanul folyik a múzeumi munka.

Kétségtelen és sokat hangoztatott tény, hogy a múzeumok „húzóereje” manapság a régészet. Ez nem csak szélesebb mozgásteret jelent az önálló diszciplínává fejlődött archeológia számára, hanem nagyobb felelősséget és jelentősebb feladatokat is ró a különböző örökségvédelmi intézményekben dolgozó szakemberekre. Ebben a gerjesztett kohéziós térben fontos szerep jut a terepen összegyűjtött tárgyak múzeumi műtárgyakká válásának folyamatát irányító restaurátoroknak. A különböző típusú leletek a restaurátor műhelyben kezdik meg újjászületésüket. A tárgyak a restaurálás során szólnak meg először. A leletek a földből a restaurátor műhelybe, onnan pedig a régészeti gyűjteménybe kerülnek, ahol minden darabot nyilvántartásba vesznek, leírást, fotót és rajzot készítenek róluk. Az adatok jelentős részét számítógépek is őrzik, így a kutatás, ezzel együtt pedig a tudományos feldolgozás új dimenziói nyíltak meg.

Ma már minden, az ásatások során előkerült tárgyat görcső alá veszünk. Az antropológiai és archaeozoológiai anyagot, a kőeszközöket, a szerves anyagmaradványokat, valamint az összegyűjtött földmintákat a megfelelő szakemberek vizsgálják meg, értékelik, és illesztik eredményeiket a mozaik megfelelő helyére. A természettudományos vizsgálatok éppúgy a feldolgozás részét képezik, mint a leletek restaurálása, vagy a tárgyak bemutatása.

A Tornyai János Múzeumban jelenleg is több régészeti feltárás leleteinek elsődleges feldolgozása zajlik. Ennek a nagy mennyiségű leletanyagának az egyik része az M43-as autópálya építéséhez kapcsolódóan a Hódmezővásárhely-kingéci célkitermelőhelyek területén végzett próba- és megelőző feltárások során előkerült leletanyag.

Az összesen 51 178 m²-es területről, 370 objektumból összegyűjtött leletanyag 14 régészeti korszakot fed le. 2010 januárjában mintegy 200 doboznyi, több mint 10 000 darab előzetesen tisztított kerámia és több doboznyi fém, illetve csontlelet várta

a restaurálást. Külön kellett választanunk a szerves famaradványokat, a különböző anyagú fémtárgyakat és a kerámiaanyagot. Legnagyobb számban a különböző korú edények töredékei kerültek elő. A kerámia-töredékek vizes és vegyszeres mechanikai tisztítását a konzerválás követte, amely a kerámia tárgyak felületének preventív védelmét szolgálja. A töredékeket objektumonként válogattuk át és rögzítettük egymáshoz az összeillő darabokat. A szakmai protokoll szerint minden 50%-nál nagyobb felülettel és teljes profillal rendelkező töredéket kiégszítettünk. Kisebb töredékek esetében pedig — amennyiben szükséges volt — részleges, statikai pótlásokat végeztünk. A restaurálás során ugyanúgy, mint a régészeti feltáráson, a munkával párhuzamosan dokumentációt készítettünk, amelyben minden elvégzett művelet leírása szerepel. Összesen 59 edényt egészítettünk ki, közel száz fémtárgyat restauráltunk, és a szerves kúmaradványok hosszadalmas konzerválási folyamatát is a hátunk mögött tudhatjuk.

Az ásatások egyik fontos eredménye, hogy egy újabb, név szerint is ismert Árpád-kori települést sikerült részben feltárni.

Az Árpád-kori Kingéc falu nevét a határ a mai napig őrzi. Kingéc Árpád-kori falu neve személynévi eredetű, alapja a Kunigunda női név, Kinga, Kinge becézett alakjából származik, ami korai helynévadási szokásra utal. A középkori település a 13. században meginduló településkonzentráció következtében néptelenedhetett el. A feltárások másik kiemelkedő eredménye, hogy a késő bronzkor első időszakából eddig csak hamvasztásos temetőiről ismert Rákóczi-falvi-csoport néhány településobjektuma is előkerült. A néhány gödörből álló településrészlet leletanyaga bizonyítékként szolgálhat a Halomsíros-kultúra és a tell kultúrák egymásra hatásából létrejött, sajátos anyagi kultúrát hordozó népség jelenlétére. A korai neolitikumtól a késő középkorig ezen a területen élt népek hagyatékának segítségével modellezhetővé válik ennek a szűkebb régióknak a településtörténete, ami izgalmas feladat elé állítja a feldolgozást végző kutatókat.

Csányi Viktor — M. Balázs Zsuzsanna

RÉSZLET GAZDAGSÁG

(Fotó: Donka Gábor)